

מסכת כתובות דף סז.

• (דף סו-סז.) ונקדימון בן גוריון לא עבד צדקה....

<p>קושית הגמ' - איך אמרה בת נקדימון בן גוריון דאבד ממונו משום דלא עשה צדקה כראוי, והא אמרו עליו על נקדימון בן גוריון, כשהיה יוצא מביתו לבית המדרש, בגדי צמר יקרים היו מציעין תחתיו להלך עליהם, ולאחר שעבר, היו באין עניים ומקפלין אותן מאחריו ולוקחין לעצמם, וא"כ היה בעל צדקה, ומדוע הפסיד ממונו?</p>	
<p>איבעית אימא, לכבודו הוא דעבד, וצדקה כזה אין בכוחה לשמור את ממונו</p>	<p>ואיבעית אימא, הוא נתן צדקה לשמה, אלא שלא עשה מספיק כפי שהיה ראוי שיעשה לפי גודל עושרו **</p>
<p>** כדאמרי אינשי, כפי כחו של גמל, כן יטעינוהו משא, והנמשל, ככל שהאדם עשיר יותר, מוטל עליו לתת יותר צדקה</p>	

• (דף סז.) תניא אמר רבי אלעזר ברבי צדוק....

<p>בלשון שבועה אמר, שאם אין זה אמת, תהא עלי שלא אראה בנחמת ציון וירושלים, כלומר נשבע רבי אלעזר ברבי צדוק שזה אמת</p>
<p>שראיתי את בת נקדימון בן גוריון שהיתה מלקטת שעורים מבין טלפי סוסים בעכו,</p>
<p>קראתי עליה "אם לא תדעי לך היפה בנשים" שאם לא תתני לב כנסת ישראל לשמור את התורה, "צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך", אל תקרי 'גדיותיך' אלא 'גויותיך', דהיינו גופתיך, שכדי למצוא מזון לעצמך, תצטרכי ללקט מבין טלפי הבהמות</p>

• אמר רב שמן בר אבא אמר רבי יוחנן...

<p>הכניסה לו חתיכות זהב לנדוניא, שמין אותו, והרי הוא כשווי, לא יוסיף שליש ולא יפחות חומש</p>	
<p>מיתבי, הזהב הרי הוא ככלים</p>	
<p>מאי לאו זהב הרי הוא ככלים של כסף דפוחתי, שפוחת חומש (ודומה לכלים של כסף דפוחתי חומש, אבל אינה דמיון גמור, שבכלים הוא פוחת בגלל הבלאי, ואילו בזהב אין בלאי, אלא פוחת חומש משום שמגזימים בערכן בבית החתנות)</p>	
<p>תירוץ הגמרא - לא, ככלים של זהב דלא פוחתי, ולעולם כר' יוחנן דשמין את הזהב, והרי הוא כשווי</p>	
<p>1. קשיא - א"כ ככליו מיבעי ליה, דאם כוונת הברייתא היא דזהב הרי הן ככלים של זהב, היה צריך לכתוב זהב הרי הוא ככליו?</p>	<p>2. ועוד תניא בברייתא שניה, זהב הרי הוא ככלים... והביא הגמ' ראיה דכלים בברייתא זו הם כלים של כסף, וא"כ מסתבר שברייתא ראשונה דסתם "זהב הרי הוא ככלים", הרי גם הם כלים של כסף דפוחתי, וקשיא לר' יוחנן?</p>

מסכת כתובות דף סז.

• בענין "ועוד תניא"...

רישא - זהב, הרי הוא ככלים	
סיפא - דינרי זהב שהן טבועין, הרי הן ככספים	
רבן שמעון בן גמליאל אומר, במקום שנהגו שלא לפורטון, שמין אותן והרי הן בשוויהן כפי שנישומו, לא יוסיף שליש ולא יפחות חומש	
ומבאר הגמרא, רבן שמעון בן גמליאל אהייא?	
אילימא אסיפא, שת"ק אומר הרי הן ככספים, ורשב"ג אומר במקום שנהגו שלא לפורטון הרי הן כשוויהן,	
מכלל דת"ק סבר אפילו במקום שנהגו שלא לפורטון, הרי הן ככספין, ואמאי הן ככספים, הא לא נפקי?	
ואלא לאו ארישא, והכי קאמר תנא קמא, זהב הרי הן ככלים של כסף דפחתין, דפוחות חומש,	
ורשב"ג אומר הרי הוא כדינרים של זהב במקום שנהגו שלא לפורטון, שכותב בכתובה כשוויהן, ואינו פוחת חומש	
(ואע"פ דלא קשיא מברייתא זו, דהא רשב"ג חולק על הת"ק ור' יוחנן כרשב"ג,	
עדיין קשה, דמוכח מברייתא זו דת"ק שאמר הרי הן ככלים, היינו כלים של כסף דפחתין,	
ממילא מסתבר שכן היא גם כוונת הברייתא ראשונה, וכיון שנשנה בה הדין בסתם בלי חולק, יש להניח שכן הלכה, וקשיא לר' יוחנן?)	
1.	2.
תירוץ של הגמרא	ואיבעית אימא
לעולם אימא לך זהב הרי הוא ככלים של זהב, וכו' יוחנן, ולא מוסיף ולא פוחת,	
ורשב"ג אסיפא פליג, בדינרי זהב, ומיירי דנפקי ע"י הדחק, דת"ק סבר כיון דנפקי ע"י הדחק, משבחינן לה ככספים, ומוסיף שליש, ורשב"ג סבר כיון דלא נפקי אלא ע"י הדחק, לא משבחינן לה	ואיבעית אימא כולה רשב"ג היא, וחסורי מחסרא, והכי קתני, זהב הרי הוא ככלים (של זהב), דינרי זהב הרי הוא ככספים, בד"א במקום שנהגו לפורטון, אבל במקום שנהגו שלא לפורטון, שמין אותם, והרי הן בשוויהן, דברי רשב"ג, שרשב"ג אומר במקום שנהגו שלא לפורטון, שמין אותן והרי הן בשוויהן
קושית הגמרא - מ"מ ככליו מיבעי ליה, דאם כוונת הברייתא הוא דזהב הרי הן ככלים של זהב, היה צריך לכתוב זהב הרי הוא ככליו?	
3.	
ואיבעית אימא, ובזה מיישב שתי הקושיות, שלעולם זהב הרי הוא ככלים הוי כלים של כסף דפחתין,	
ולא תקשי לר' יוחנן, דכי אמר ר' יוחנן בגרוטאות גדולות שאינן פוחתין, ומתניתין בדהבא פריכא, גרוטאות דקות, שנופל מהן כשממשמשין בהן, ולכן פחתין	
4.	
ורב אשי אומר, וכעין התירוץ הנ"ל, ובזה מיישב שתי הקושיות, דיש לפרש הברייתא בממלא, דהיינו דק דק של זהב, דפחתין,	
משא"כ ר' יוחנן בגרוטאות גדולות דלא פתתי וכנ"ל	
(לכאורה לפי שתי תירוצים הנ"ל דזהב הרי הן ככלים מיירי בגרוטאות דקות או דק דק של זהב, ולכן הם ככלים של כסף דפחתין, יש לבאר המשך הברייתא במחלוקת ת"ק ורשב"ג בדינרי זהב דנפקי ע"י הדחק וכנ"ל)	

מסכת כתובות דף סז.

• אמר רבי ינאי...

רבי ינאי	בשמים של אנטוכיא, שהוא עיקר סחורתן,	אשה שהכניסה בעלה שום מהם, הרי הן ככספים להוסיף שליש
רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יוחנן	גמלים של ערביא	אשה גובה "פרנא" מהם, דהיינו רווח שליש, שהרי הן ככספים להוסיף שליש
רב פפי	תותבי דבי מכסי, (שמלות של אותו מקום)	אשה גובה "פרנא" מהם, דהיינו רווח שליש, שהרי הן ככספים להוסיף שליש
ואמר רב פפי	הני שקי דרודיא ואשלי (חבלים) דקמחוניא	אשה גובה "פרנא" מהם, דהיינו רווח שליש, שהרי הן ככספים להוסיף שליש
<p>אמר רבא, מריש הוה אמינא הני ארנקי דמחוזא (כיסין מלאין מעות), אשה גובה כתובתה ** מהם,</p>		
<p>ואמר רבא הטעם דחשב כן, משום דחשב דכיון דבני מחוזא בעלי סחורה הן, מסתבר שעיקר סמיכתן ובטחונן לפרעון הכתובה הוא על ארנקים אלו, ולכן הממון לא נכלל בשאר מטלטלי דיתמי דלא משתעבדי לבעל חוב, ולאשה לגבות כתובתה, אלא שיכולה לגבות מארנקי זו,</p>		
<p>אבל כיון שראה רבא שאף הן גובות את הארנקים בכתובתם ויוצאות, ומיד כשמוצאות קרקע לקנות, הן קונות את הקרקע בכסף שבידם, הדר אמר רבא שאינן סמוכות על הארנקי הכסף אלא על קרקע, לפיכך אפילו במחוזא אין בעל חוב או אשה גובה כתובתה מן היתומים אלא מן הקרקעות שירשים מאביהם</p>		
<p>** רבא אמר הכתובה בלשון "פרנא", ופרנא בענין זה לאו פירושו רווח שליש, אלא כתובה מנכסי יתומים, שאשה גובה כתובתה מארנקי זו</p>		

• משנה

<p>המשיא את בתו סתם, לא יפחות לה מחמשים זוז,</p>	
פסק להכניסה ערומה, לא יאמר הבעל, כשאכניסנה לביתי, אכנסנה בכסותי, אלא מכסה ועודה בבית אביה,	וכן גבאי צדקה המשיא את היתומה, לא יפחות לה מחמשים זוז, ואם יש בכיס, מפרנסין אותה לפי כבודה
<p>אמר אביי, חמשים זוזי כאן היינו חמשים זוזי פשיטי (זוזי מדינה, שמונה מהן זוז צורי), מדקתני סיפא, אם יש בכיס, מפרנסין אותה לפי כבודה, ואמרינן מאי כיס, ארנקי של צדקה,</p>	
<p>ואי סלקא דעתין חמשים זוזי ממש (דהם ארבע מאות זוזי פשיטי), אמאי אמרינן אם יש בכיס מפרנסין אותה לפי כבודה? הרי ארבע מאות זוזי לעצמם הם כבר נדוניא מכובדת ביותר, ואין ליתן יותר מזה? אלא שמע מינה חמשים זוזי פשיטי</p>	

מסכת כתובות דף סז:

• (דף סו--סז). תנו רבנן...

<p>יתום ויתומה שבאו לינשא משל צדקה, משיאין את היתומה ואח"כ משיאין את היתום,</p>	<p>יתום ויתומה שבאו להתפרנס מזונות של צדקה, מפרנסין את היתומה ואח"כ מפרנסין את היתום,</p>
<p>מפני שבושתה של אשה מרובה משל איש</p>	<p>מפני שהאיש דרכו לחזור על הפתחים, ואין אשה דרכה לחזור</p>

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website), or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.